

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 26489
Tarih: 31.03.2023

80251

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi* tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 31.03.2023

Kemal BÜLBÜL

Antalya Milletvekili

Gazete Duvar'ın 28.03.2023 tarihli web sayfasında Antalyalı üreticiler domates ihracatında yaşanan yasak ve sınır kapılarında oluşan uzun kuyrukların sektörü zora soktuğuna, yasakla birlikte piyasanın dengeleri bozulurken, sınır kapılarında yaşanan kuyruklar nedeniyle ürünlerinin zarar görmeye başladığına dair habere yer verilmektedir.

Domates üreticileri Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2 Mart itibarıyla domates ihracatına kısıtlama getirmesinin piyasadaki dengeleri bozduğunu, sınır kapılarında günlerce bekleyen tırlar yüzünden yığılmanın ve dört gün süren ihracat yasağının domates ticaretini kontrol edilemez biçimde sekteye uğrattığını, bunun da mevsimsel fiyat düşüşü beklenen domates piyasasında derin bir krize yol açtığı ileri sürmektedirler.

Sınırlardaki gümrük kapılarında günler süren sıkışmaların yaşandığını dile getiren Batı Akdeniz İhracatçılar Birliği (BAİB) Başkanı Ümit Mirza Çavuşoğlu şunları söylemektedir: "Özellikle Kapıkule sınır kapısındaki sorunun kronik hale geldi. Geçişlerdeki problemlerimiz hiç bitmedi. Şu anda uzun tır kuyruklarında büyük çile yaşanıyor. Bu tırlarda ağırlıklı olarak domates taşınıyor, raf ömrü kısa bir ürün. Bu beklemeler sırasında ürünlerin bir kısmında zayıflık oluyor. Yurtdışı pazarlarda güvensizlik nedeniyle müşteriler siparişleri iptal etti. Art arda gelen satış iptalleri nedeniyle ihracatçı zarar etti. Domates, elde kaldı. Üretici hem fiyattan hem de elde kalan üründen gelir kaybına uğradı. Maliyet altı satışlarla durumu kurtarmaya çalıştıkları için

fiyatlar dibe çakıldı. Piyasanın dengesi bozuldu. Yeniden toparlanması oldukça zor görünüyor. Piyasadaki dengeleri etkileyecek kararlar alınmadan önce bizlere sorulsa çok iyi olur. Sektörden kimseye danışılmadan karar alındığı için bu sorunları yaşıyoruz.”

Antalya Ticaret Borsası (ATB) Meclis Başkanı Erdoğan Ekinci ise domates ihracatında, sınır kapılarında uzun bekleyiş ve pazarlarda küçülme ile ilgili olarak şunları söylemektedir: “Tırlarımız, sınırın diğer tarafına üç günde zor geçiyor. Sınırdaki oluşan tır kuyrukları, ticareti zora sokuyor. Yaşanan sıkıntıyı ilgili kurumlara ilettik. Bir an önce giderilmesi gerekiyor. Uluslararası pazar payımız giderek daralıyor. Sınır kapılarındaki sorunlar giderilsin ki mevcut pazarları sürdürelim. Bu tür adımların tarım sektörüne uzun vadeli olumsuz etkileri olacaktır. Üreticinin karardan önce halde 28-30 lira bandından ihracata gönderdiği domatesin fiyatı, 12-13 liraya geriledi. Daha önce limona ihracat yasağı geldiğinde limon sattığımız ülkeler, Afrika ve Arjantin limonlarına yöneldi. Sonra da bu tercih devam etti, hâlâ ürünleri o pazarlardan alıyorlar. Bu tür kararlar, pazar payımızı düşürmektedir.”

Antalya’da örtü altı domates üreticisi Süleyman Cihangir Yılmaz ise şunları söylemektedir: “Gümrük kapılarında uzun kuyruklara sebep olan sorunlardan biri 2.000 Euro’dan 7.000 Euro’ya çıkarılan geçiş ücretidir. İhracatçının yaşadığı sorunun zincirleme olarak üreticiyi de etkilemektedir. Seralarda çiftçilerin yüzleri asık, gözlerinde umutsuzluk var. Aylarca yetiştirip çocukları gibi baktıkları ürünler çöp oluyor. Kaybımız çok büyük. Üretimde verdiğimizle satıştan aldığımız başa baş oldu. Emegimiz yok pahasına gitti. Kaybeden üretici oluyor.”

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınız tarafından 2-6 Mart 2023 tarihlerinde domates ihracına kısıtlama getirilmesinden kaynaklanan domates üreticilerinin zararının tazmini ile ilgili ne tür bir girişimde bulunacaktır?
- 2- Bakanlığınız domates üreticilerinin uluslararası alanda diğer domates ihracı yapan ülkelerle rekabet edebilmesi için ne tür tedbirler öngörmektedir?
- 3- Bakanlığınız raf ömrü kısa olan domateslerin ihracında yaşanan temel problemlerden biri olan Kapıkule sınır kapısındaki geçişlerin hızlandırılması ile ilgili ne tür hazırlıkları bulunmaktadır?
- 4- Bakanlığınız gümrük kapılarında daha önce 2.000 Euro olan geçiş ücretlerinin 7.000 Euro’ya çıkarılması ile ilgili olarak bu bedelin piyasa şartlarına göre yeniden düzenlenmesi ile ilgili ne tür bir çalışma yapmaktadır?